

## *Παραδοσιακές ασχολίες και ανάπτυξη των ορεινών περιοχών*

### **ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Γενικής και Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες.

#### **Σημείωση 1:**

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο και εκτείνεται από τις 09:00-13:00. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί το ολόημερο πρόγραμμα (09:00-16:00), τότε μπορεί να επεκταθεί έπειτα από συνεννόηση των εκπαιδευτικών-συνοδών με το προσωπικό του κέντρου.

#### **Σημείωση 2:**

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας και τις συνθήκες που επικρατούν στα προτεινόμενα πεδία μελέτης.

### **ΣΤΟΧΟΙ**

#### **Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:**

- Γνωρίσουν την πολιτιστική παράδοση, τη λαογραφία, τα παραδοσιακά επαγγέλματα και τον τρόπο ζωής των κατοίκων της κοινότητας Παναγιάς και να αναπτύξουν δεξιότητες συλλογής και ανάλυσης πληροφοριών.
- Συγκρίνουν τα παραδοσιακά επαγγέλματα με τα σημερινά και να διερευνούν το βαθμό συσχέτισής τους με το περιβάλλον και να αναπτύξουν θετικές στάσεις για τη διατήρηση των παραδοσιακών επαγγελμάτων.
- Συγκρίνουν τις πρακτικές της παραγωγής και το εμπόριο των τροφίμων στην κοινότητα Παναγιάς με την πόλη της Πάφου (π.χ. τη μεικτή καλλιέργεια / τη συγκαλλιέργεια διαφορετικών ποικιλιών έναντι της μονοκαλλιέργειας, το ρόλο του κυνηγιού και της αλιείας, τη βιολογική γεωργία έναντι της χρήση χημικών ουσιών και τροποποιημένων σπόρων/ φυτών και το εμπόριο των πακεταρισμένων προϊόντων).
- Εξηγήσουν τη σχέση μεταξύ των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών και των τροφίμων που παράγονται στην Παναγιά, σε άλλες περιοχές της Κύπρου και στις διάφορες χώρες του κόσμου.
- Περιγράψουν τους οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους και τα περιβαλλοντικά ζητήματα τα οποία επηρέασαν τις αποφάσεις των πολιτών να μεταναστεύσουν (π.χ. αναφορά στην έλλειψη πόρων/γης, φυσικών ή ανθρωπογενών περιβαλλοντικών καταστροφών, λειψυδρίας, υποβάθμιση της γης).
- Σεβαστούν την πολιτιστική κληρονομιά και παράδοση και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία διατήρησης και διαφύλαξης της ως στοιχείου επιβίωσης του λαού μας.
- Αναπτύξουν τεχνικές διατύπωσης απόψεων για το πώς διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες επηρεάζαν/επηρεάζουν τις προσωπικές και κοινωνικές επιλογές των

επαγγελματών στην κοινότητα της Παναγιάς.

- Γνωρίσουν βιωματικά τις παραδοσιακές ασχολίες των ορεινών περιοχών (πχ. ζύμωμα, φούρνισμα ψωμιού, κρασί, ξιδάτα, γλυκά, αλλαντικά, βότανα, γεωργία, κτηνοτροφία).
- Δραστηριοποιηθούν στην κοινότητα μέσα από την αλληλεπίδραση τους με τους κατοίκους του χωριού, με στόχο την καταγραφή των πιέσεων και των δυσκολιών.

## ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

**09:00-09:30:** Αφιξη και διάλειμμα για φαγητό

Ενημερώνονται για θέματα ασφαλείας και για τους κανόνες που διέπουν το πρόγραμμα.

**09:30-10:15:**

Οι μαθητές/μαθήτριες προετοιμάζονται μέσω εκπαιδευτικών παιχνιδιών (σταυρόλεξο κυπριακών λέξεων/φράσεων, ιδεοθύελλα) και εκπαιδευτικού υλικού για την βιωματική εργασία τους στο Λαογραφικό Μουσείο. Εξετάζουν βασικά ζητήματα σε σχέση με τη σημασία της διατήρησης της παράδοσής μας, διερευνούν το βαθμό συσχέτισής τους με το περιβάλλον, το ρόλο που επιτελούν τα λαογραφικά μουσεία στη διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και γίνεται αναφορά στους ανθρώπους που πρωτοκατοίκησαν την κοινότητα.

**10:15-11:15:**

Επιτόπια μελέτη στο Λαογραφικό Μουσείο Παναγιάς. Γίνεται βιωματικό εργαστήριο στους χώρους από λειτουργό του Μουσείου.

Οι μαθητές/μαθήτριες χωρίζονται σε ομάδες, εμπλέκονται σε δραστηριότητες που σχετίζονται με τα εκθέματα του Μουσείου, όπως παραδοσιακό σπίτι, παραδοσιακά επαγγέλματα, καθημερινές ασχολίες των κατοίκων, εργαλεία καθημερινής χρήσης. Καταγραφή των εργαλείων σε φύλλα εργασίας και σύγκριση με τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στις σύγχρονες ασχολίες. Όλες οι θεματικές του μουσείου εξετάζονται σε σχέση με το φυσικό περιβάλλον της περιοχής και πώς αυτό επίδρασε στη διαμόρφωση του τρόπου ζωής των κατοίκων της περιοχής.

**11:15-11:30: Διάλειμμα.**

**11:30-12:30:**

Συνάντηση των μαθητών/μαθητριών με κατοίκους της περιοχής και συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις πιέσεις και τις δυσκολίες τους που αντιμετώπιζαν και αντιμετωπίζουν. Οι μαθητές/μαθήτριες αναζητούν μέσα από ερωτήματα πώς διάφοροι περιβαλλοντικοί παράγοντες επηρέαζαν και επηρεάζουν τις προσωπικές και κοινωνικές επιλογές των επαγγελματών στην κοινότητα της Παναγιάς.

**12:30-13:00:** Ανατροφοδότηση και επιστροφή στο σχολείο

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το απογευματινό πρόγραμμα (9:00-16:00) για ανάπτυξη του συγκεκριμένου θέματος, οι μαθητές/μαθήτριες επιστρέφουν στο ΚΠΕ και συνεχίζουν το πρόγραμμα με ανατροφοδοτικού τύπου δραστηριότητες όπως:

**13:00-14:00:** Μεσημεριανό διάλειμμα για φαγητό. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί

τους μεσημεριανό φαγητό ή μπορούν να κάνουν σχετικές διευθετήσεις σε συνεννόηση με το προσωπικό του Κέντρου για να γευματίσουν σε εστιατόριο του χωριού.

**14:00-16:00 (γίνεται επιλογή δραστηριοτήτων ανάλογα με τον χρόνο, ηλικία)**

**Ενδεικτικές δραστηριότητες:**

A) Σε ζευγάρια παίζουν το παιχνίδι λέξη-εικόνα.

B) Παντομίμα με απαγορευτικές λέξεις.

Γ) Κατασκευές βασισμένες στα εκθέματα του μουσείου. (σκούπα, τσεκούρι)

Δ) Κρυπτόλεξο με παραδοσιακές ονομασίες αντικειμένων. Οι μαθητές/μαθήτριες εμπλέκονται σε βιωματικές δραστηριότητες όπως χρήση χειρόμυλου και μύλου, πήλινες κατασκευές, κοπή ξύλου και φούρνισμα ψωμιού με παραδοσιακό τρόπο ή και παρασκευή παραδοσιακών εδεσμάτων.

E) Καλείται ένας/μία παραδοσιακός/παραδοσιακή τεχνίτης/τεχνίτρια στο Κέντρο ή επισκεπτόμαστε τον/την τεχνίτη/τεχνίτρια στο χώρο του/της, για την παρακολούθηση και άμεση εμπλοκή των μαθητών/μαθητριών στην παραγωγή του συγκεκριμένου τοπικού προϊόντος. Οι μαθητές/μαθήτριες έχουν τη δυνατότητα να θέσουν ερωτήματα στον/στην τεχνίτη/τεχνίτρια τα οποία έχουν προηγουμένως ετοιμάσει.

#### **ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ**

**Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες να:**

- Έχουν μαζί τους ένα μικρό τετράδιο τσέπης.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα και χρωματιστά.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και να είναι κατάλληλα ντυμένοι με βάση το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κάθε φορά στην περιοχή.